

gusto sacrum“, „Neptuno augusto sacrum“. — Še večje čudo pa je, da se Emona veli po obnovljenem imenu Ljubljana, — da predmestje njeno Krakovo opominja na Kraka, Šiška, bližnja ves, pa na zimsko koštravo, zemsko boginjo Babo Kikuško. In ravno tako važno je, da najstariši gerb Ljubljane lelje, in novejši gerb drak opominja na simbol boginje lune Emone — Amine in solnčnega boga Kraka. Vredno je navesti, da v nekdanji zemlinski varmedžji v gornjem Ogerskem je mestice Homona kraj rečice Laborce. Bližnje občine se velijo: Brusnica, Rakovec, Poljanka, Hlina, Udva (primeri Udmat blizu Ljubljane), Porubka, Bukovec itd. Ker so te slovanske, tedaj tudi ime Homona in Laburca.

Ime Nauportus pa še tudi sadaj imam za latinsko-pogeršeni Nabard, Naberd = Verhnika. Berdo je zraven-oblika (Nebenform) k verh, sansk. vrh., „crescere“, kakor vlad¹⁰), „coma“, in poljski vlahat (vlohath), „rauh, zottig“ za vlasat. V imenu Naberd že „na“ vidimo konkrescirano, kakor v imenih: Zaverh namesto: Za verhom, Zalog namesto: Zalogom, tako Nabard, Naberd, namesto: na Berdu = na Verhniki. (Konec sledi.)

Še nekaj o „bukvarnici učiteljski“.

V zadnjih dvéh listih lanskih „Novic“ smo brali sostavek, ki ga je marljivi gosp. A. Praprotnik iz razposlanega zapisnika od 30. rožnika l. l. zvesto povzel, pridjavši h koncu še vošilo, naj bi si učitelji in šolski prijatli v tem koristnem početju podali roke in serca. Kjer je ta naprava, prva v naši deželi, res posnemanja vredna, mislimo vsem verlim učiteljem po deželi vstreči, posebno pa prihodnjim učiteljskim bravnicam na pomoč priti, ako pristavimo razglašenemu zapisniku še z naslovi časopise, ktere udje te bukvarnice po odločenem redu prebirajo. Sledeči so: „Novice“, — „Danica“, — „Slovenski prijatelj“, — „Der österreichische Schulbote“, Wien, — „Das pädagogische Wochenblatt“, Wien, — „Zeitschrift für Unterricht und Erziehung“, Köln, — „Der deutsche Schulbote“, Augsburg, — „Katholisches Schulblatt“, Oberglogau, — „Der Schulfreund“ v. Schmitz u. Kellner, Trier, — „Organ katolischer Volksschullehrer“, Augsburg.

Branje takih časopisov je očitno koristno, posebno učnikom, in dasiravno je res, da poslednji ud jih pozneje prejema, vendar opomniti moremo, da podučno berilo se ne postara tako hitro, kakor kakošna politiška novica, ampak take človek, kteremu je mar za napredovanje v svojem važnem poklicu, vedno s pridom prebira. — Pri skupšini omenjenega dneva je bila ta bukvarnica za terdno ustanovljena, ter je stopila pod varstvo častitega gospóda šolskega nadzornika. Da si je v kratkem času veliko opomogla, mislimo narbolje dokazati s tem, ako omenimo, da ta bukvarnica po predloženem računu 31. dec. l. l. razun lastnih knjig in časopisov še 9 fl. 47 kr. gotovega dnarja premore. Ako bo v prihodnje tudi tako ali še bolje napredovala, smemo upati, da bo veliko pripomogla k izobraženju učiteljstva, in tako svoj namen popolnoma dosegla.

H koncu pa Vas, drage „Novice“! še poprosimo, nanzanite očitno lepo zahvalo tistim dobrotnikom, kteri so z blagovoljnimi darovi že dozdej to napravo podpirali. Učiteljski bukvarnici v Ljubljani so namreč v dar dali: 1) prečastiti šolski nadzornik gosp. Zavašnik: „Täuber's Gesetze als Grundlage der Wohlfahrt der Völker“; — 2) zgodovinsko društvo v Ljubljani: „Archiv für die Landesgeschichte des Herzogthums Krain“, von Dr. Klun, 3 zvezke, — „Mittheilungen des hist. Vereins für Krain“, 9 tečajev

čeno na amuletu. Važno je viditi, da tudi možke in ženske podobne na slovensko-rimskih kamnih nosijo polomesec za amulet na persih in okoli vrata (glej takošno podobo pri Muharjevi „Gesch. der Steierm.“ I. Band, Abbild. Tafel X. — ¹⁰) Glej Miklosič „Lexicon paleoslov.“ s. v. Pis.

z vsemi dokladami; — 3) založništvo in vredništvo „Novic“: „Novice“ 15. tečaj; — 4) gosp. France Ves, zdravnik v Ljubljani: Schneller's „Weltgeschichte des Alterthums“, 2 zvezka; — 5) gosp. A. Praprotnik, učitelj na Dobrovi: „Pesmi cerkvene in druge“; — 6) gosp. J. Zorin, učitelj v Ljubljani: „Der österreichische Schulbote“, 2 tečaja; — 7) gosp. J. Pfeifer, učitelj v Ljubljani: „Novice“ 14. tečaj, „Danico“ 9 tečaj, „Slovenskega prijatla“ leta 1856.

Jezikoslovna drobtinica.

Kako naj Slovenci nemški „sehr“ predstavljajo?

Zgubili smo dobro slovensko besedo zeló in namesto nje se prerada rabi pri opisu superlativa jako. Tako, na pr.: „Er ist sehr gut“ je „jako dober“. Beseda jako pa je predmet iz besede jak, a, o, ki pomenuje močno, a, o. stark, tedaj „jako dober“ „stark gut“, in „jako močno vino“ prav za prav „močno močno vino“. Beseda jako je med Slovence iz Notrajskega prišla, tako, na pr.: v bistriški dolini se ne sliši pri superlativu drugega ko jako, ki se tudi jaku izgovarja. Ako se prav premisli, se berž vidi, da je ta besedica pri superlativu celó napčna. — Pa mi Slovenci imamo drugo veliko boljo besedo, ki se je pa zdaj začela opuščati *) in ta beseda je zeló. Ta besedica ne izhaja iz besed: zli, zla, zlo, schlecht, übel; in se ne smé tudi tako pisati. In ravno to je krivo, ker se je namesto zeló pisalo zlo, da se ta beseda opušča; mislilo se je, da beseda zeló „schlecht“, „übel“ pomeni. — Med zli, zla, zlo, (iz tega substantiv zló, das Uebel) in zeló je velik razloček. Zeló je stara slovenska beseda in pomeni „glänzend, schimmernd, vortrefflich, ausgezeichnet“. Tedaj je veliko bolji rečeno „zeló dober“, „zeló učen“, „zeló močno“, kakor „jako dober“, „jako učen“, „jako močno“. Naj se bi tedaj beseda zeló zopet upeljala in namesto jako rabila, ker je veliko bolja! J. Bilc.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Zagreba 21. jan. Gotovo bode vsakega naših rodoljubov v serce zbolelo slišati, da je naš „Neven“ ob novem letu izhajati jenjal. Pet let nam je donášal mnogo zanimivih, mnogo podučnih; pet let si je kerčil pot v vse stališa naroda; zakaj še ne šesto, sedmo itd.? Kaj je uzrok njegovega merknenja? Občinstvo gotovo ne! **) Čeravno nas propad „Nevena“ zlo žali, nas vendar novo ožarenje že dolgo na našem slovstvenem nebu otamnele zvezdice v tužnosti naši tolaži. Vem, da se tudi dobra množica naših slovenskih bravev bode zapisati dala v „Kolo“, kterega zadnja (X.) kniga je leta 1853 pod vredništvom verlega Mirka Bogoviča na svetlo prišla in ktero bode namesto „Nevena“ letos v četertletnih zvezkih sopet v omlajeni obleki izhajati začelo. Da bi častito vredništvo umerlega „Nevena“, ktero bode vredovanje časnika „Kolo“ prevzelo, pač vse žile napelo, da iznova v življenje obujeno „Kolo“ se tudi pri krepkem življenju ohrani! — Almanah, kteri se bode konec leta pod naslovom „Nevena“ izdal, je še v gori zeleni.

K. Žavčanin.

Iz Reke 18. jan. Govoril sem v več listih „Novic“ o olepšanji reškega mesta. Povém vam, ljubi braveci, sedaj, da poslopje c. k. mornarske akademije je sozidano; sedaj ga samo olepšujejo in od znotraj doveršujejo. Res največji lišp reškega mesta se smé to poslopje imenovati. Govori se, da se bo drugo leto že šola tukaj začela. — Vodnjak, ki sem ga bil lani popisal, ne bodo na velikem Urmeni-tergu,

*) Pa se vendar ni še opustila.

Vred.

**) Reči moramo, da tudi nas je osupnila ta novica, ki nam jo nenadoma častiti naš gosp. dopisnik v tem pismu naznanuje, in da nam ni jasno, zakaj je nehal „Neven“, kakor nam tudi ni bilo, zakaj je nehalo „Kolo“. Ne vemo: ali je občinstvo celó brez vse krivde? Vred.